

Archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Meeuwen
(gem. Meeuwen-Gruitrode)

Opdrachtgever: Gemeentebestuur Meeuwen-Gruitrode

Augustus 2008

Caroline Vandegehuchte (bouwhistorica)

Charlotte Fexer (kunsthistorica)

Maarten Smeets (archeoloog)

Annika Devroe (archeologe)

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1: De werkmethode	p. 2
Hoofdstuk 2: Beschrijving van de sporen	p. 3
2.1 Proefsleuf 1	p. 3
2.2 Proefsleuf 2	p. 3
2.3 Proefsleuf 3	p. 4
2.4 Proefsleuf 4	p. 5
2.5 Proefsleuf 5	p. 5
2.6 Proefsleuf 6	p. 6
2.7 Proefsleuf 7	p. 7
2.8 Proefsleuf 8	p. 7
2.9 Proefsleuf 9	p. 8
Hoofdstuk 3: Interpretatie van de vondsten	p. 9
Hoofdstuk 4: Besluit en advies	p. 10

HOOFDSTUK 1 DE WERKMETHODE

Op vraag van het Agentschap R-O Vlaanderen Onroerend Erfgoed werd een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op de terreinen (afdeling 1, sectie B, percelen: 343y, 343x, 343v, 342e2, 343t, 343b2, 343r, 343s, 344h, 343d, 344f, 347b, 346c, 345b en 345k) van de uitbreiding van de KMO-zone Kleine Heide aan de Kromstraat te Meeuwen (Gem. Meeuwen-Gruitrode). De uitvoering hiervan werd door het gemeentebestuur toevertrouwd aan het Studiebureau Monumentenzorg bvba, dat hiervoor de nodige opgravingsvergunning (dossiernummer 2008/177) verkreeg.

Uiteraard zullen deze werken een grote impact hebben op de mogelijke aanwezige archeologische sporen. Het project wordt ingeplant in de nabijheid van een Bronstijd site (celtic field). Ook de grootte van het terrein (ca. 1,5 ha) droeg ertoe bij dat het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed, de zone voorafgaandelijk wilde laten onderzoeken om haar archeologische potentie in te schatten.

Om de archeologische potentie in te kunnen schatten werden over het ganse terrein lange parallelle sleuven (ca. om de 15 meter) uitgegraven. Omwille van de aanwezigheid van niet gerooide bossen werden de sleuven waar nodig aangepast aan het terrein. In totaal werden 9 grotere en kleinere sleuven onderzocht. Een plan in bijlage toont hun locatie.

Het graven van de sleuven werd uitgevoerd door een kraan van Hubert Geerits NV, onder begeleiding van een archeoloog.

Gelijktijdig met de uitgraving van de sleuven werden de sporen ook onmiddellijk gemarkeerd en gefotografeerd. De sporen kregen een doorlopende nummering (1 - 60) en van ieder spoor werd een beschrijving gemaakt. Van iedere sleuf werd het meest representatieve profiel opgekuist en beschreven.

Ten slotte werden alle sleuven en sporen door topograaf Raoul Creemers ingemeten en op plan gezet.

HOOFDSTUK 2 BESCHRIJVING VAN DE SPOREN

In de fotosurvey achteraan dit rapport bevinden zich per sleuf twee foto's die een algemeen beeld moeten geven van de verschillende sleuven (foto's 1 t.e.m. 18).

Het onderzoeksterrein ligt in de zandstreek en kreeg op de bodemkaart de vermeldingen Sbf en Scf, net ten westen van het te onderzoeken terrein bevonden zich plaggenbodems. Op enkele zeer beperkte uitzonderingen na bestond het bodemprofiel uit een ca. 30-40 cm dikke bruine laag teelaarde en daaronder de gele natuurlijke zandbodem (foto's 19 t.e.m. 23). Sporadisch bleven resten van een oude podzol bewaard (foto's 24 en 25).

In geen enkel spoor werden archaeologica aangetroffen.

2.1 Proefsleuf 1

Proefsleuf 1 is ca. 65 m lang. Er werden geen archeologische sporen in deze proefsleuf aangetroffen.

2.2 Proefsleuf 2

Proefsleuf 2 is ca. 170 m lang. In totaal werden 5 archeologische sporen aangetroffen (foto's 26 t.e.m. 28), waarvan sporen 2 en 3, en 4 en 5 telkens parallel met elkaar lagen, en geïnterpreteerd worden als de sporen van tractorwielen.

Spoornummer	Beschrijving
1	Ovaal grondspoor met een gevlekte lichtbruine tot bruine vulling en een donkergrijze tot zwarte centrale, afgeronde vierkante verkleuring.
2	Lichtbruine, langwerpige verkleuring.
3	Lichtbruine, langwerpige verkleuring. Parallel met spoor 2.

4	Bruine, langwerpige verkleuring.
5	Bruine, langwerpige verkleuring. Parallel met spoor 4.

2.3 Proefsleuf 3

Proefsleuf 3 is ca. 175 m lang. In totaal werden 18 sporen aangetroffen (foto's 29 t.e.m. 38). Ongeveer centraal in de sleuf bevond zich een mogelijke concentratie van 9 sporen (sporen 6 t.e.m. 14). Daarom werd op twee plaatsen de sleuf hier een beetje uitgebreid, zonder bijkomend resultaat. Van de 9 sporen kan er slechts enkele één als relevant beschouwd worden. Het gaat om het zevenhoekige spoor 7 waar heel duidelijk de spadesteken zichtbaar zijn.

De sporen 15 t.e.m. 20 kunnen geïnterpreteerd worden als tractorsporen, terwijl sporen 21 t.e.m. 23 vermoedelijk bomen of boomvallen waren¹.

Spoornummer	Beschrijving
6	Cirkelvormig, bruin tot lichtbruin gevlekt grondspoor.
7	Zevenhoekig, lichtbruin grondspoor. Duidelijke spitsporen.
8	Lichtbruin over bruin tot donkerbruin gevlekt. Ovaal.
9	Ongeveer rechthoekig, lichtbruin over bruin tot donkerbruin gevlekt spoor.
10	Cirkelvormig, lichtbruin-bruin gevlekt.
11	Ongeveer rechthoekig, lichtbruin over bruin tot grijs gevlekt spoor.
12	Vaag, ongeveer rechthoekig, bruin met grijze vlekjes.
13	Rechthoekig, lichtbruin-bruin gevlekt spoor.
14	Vaag afgelijnd, rechthoekig, lichtbruin grondspoor.
15	Langwerpig, bruin tot donkerbruin spoor. Vermoedelijke voortzetting van sporen 2 en 3 uit sleuf 2.

¹ Op vraag van mevr. Ingrid Vanderhoydonck van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed werd één van deze drie sporen (spoor 22) gecoupeerd om deze hypothese te bevestigen. Het bleek inderdaad om de resten van een boom te gaan. Omwille van organisatorische redenen was het niet meer mogelijk een foto van het profiel te maken.

16	Langwerpig, lichtbruin tot bruin spoor. Parallel met spoor 15.
17	Langwerpig, grijs tot donkergrijs spoor.
18	Langwerpig, donkergrijs spoor. Parallel met spoor 17.
19	Langwerpig, donkergrijs spoor.
20	Langwerpig, donkergrijs spoor. Parallel met spoor 19.
21	Cirkelvormig, grijs-donkergrijs gevlekt spoor. Boomval?
22	Ovaal, grijs-zwart gevlekt spoor. Boomval?
23	Cirkelvormig, lichtbruin-donkergrijs gevlekt spoor. Boomval?

2.4 Proefsleuf 4

Proefsleuf 4 is ca. 20 m lang. Deze korte sleuf, gelegen langs de Kromstraat, was grotendeels verstoord door een grote, recente vergraving, waarin onder andere plastic werd aangetroffen.

2.5 Proefsleuf 5

Proefsleuf 5 is ca. 145 m lang. In totaal werden 19 sporen gedocumenteerd (foto's 39 t.e.m. 49), waarvan sporen 24, 25, 26, 28, 29 en 33 zeker natuurlijk van oorsprong zijn. Sporen 32, 35, 36, 37, 38, 39 en 40 kunnen geïnterpreteerd worden als tractorsporen, terwijl sporen 30 en 42 vermoedelijk boomvallen zijn.

Spoornummer	Beschrijving
24	Ovaal, lichtbruin tot bruin gevlekt spoor. Natuurlijk.
25	Ovaal, lichtbruin met bruine en grijze vlekken. Natuurlijk.
26	Langgerekt, lichtbruin spoor. Natuurlijk.
27	Half ovaalvormig met lichtbruine vulling. Mogelijk natuurlijk.

28	Grillige en vage omlijning. Lichtbruin tot bruin gevlekt spoor. Natuurlijk.
29	Grillig spoor met bruine tot donkerbruine vulling. Natuurlijk.
30	Ongeveer cirkelvormig, lichtgrijs gevlekt spoor dat spoor 31 doorsnijdt. Mogelijke boomval.
31	Lichtbruin spoor, doorsneden door spoor 30. Veel bioturbatie.
32	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
33	Roestbruin. Natuurlijk of boomwortel.
34	Lichtgrijs, rechthoekig grondspoor met afgeronde hoeken.
35	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
36	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
37	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
38	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
39	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
40	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
41	Lichtbruin, ongeveer ovaal grondspoor.
42	Lichtgrijs grondspoor. Mogelijke boomval.

2.6 Proefsleuf 6

Proefsleuf 6 is ca. 145 m lang. In totaal werden 11 sporen ingemeten (foto's 50 t.e.m. 57). In het geval van sporen 46, 49, 50 en 53 gaat het vermoedelijk om tractorsporen en sporen 44, 45, 51 en 52 kunnen als ploegsporen geïnterpreteerd worden. Sporen 43, 47 en 48 zijn natuurlijk.

Spoornummer	Beschrijving
43	Ovaal, lichtgrijs-lichtbruin gevlekt spoor. Boomval?
44	Donkerbruin. Ploegspoor.
45	Donkerbruin. Ploegspoor.

46	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
47	Lichtgrijze verkleuring. Boomval of podzol.
48	Iets bruinere zone. Vermoedelijk natuurlijk.
49	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
50	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.
51	Bruin. Ploegspoor.
52	Bruin. Ploegspoor.
53	Lichtbruin, langwerpig spoor met veel bioturbatie.

2.7 Proefsleuf 7

Proefsleuf 7 is ca. 45 m lang. Het enige aanwezige spoor is te interpreteren als een boomwortel (foto 58).

Spoornummer	Beschrijving
54	Klein, donkergrijs, rond spoor. Boomwortel.

2.8 Proefsleuf 8

Proefsleuf 8 is ca. 45 m lang. In totaal werden 5 sporen geregistreerd (foto's 59 en 60), waarvan sporen 55, 56 en 57 vermoedelijk boomvallen² zijn en sporen 58 en 59 tractorsporen.

Spoornummer	Beschrijving
55	Lichtbruin tot bruin gevlekt, ovaal grondspoor. Boomval.

² Op vraag van mevr. Ingrid Vanderhoydonck van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed werd één van deze drie sporen (spoor 56) gecoupeerd om deze hypothese te bevestigen. Het bleek inderdaad om de resten van een boom te gaan. Omwille van organisatorische redenen was het niet meer mogelijk een foto van het profiel te maken.

56	Bruin tot donkerbruin gevlekt, cirkelvormig grondspoor. Boomval.
57	Ongeveer vierkant, bruin tot donkerbruin gevlekt grondspoor.
58	Langwerpige bruin gevlekt grondspoor.
59	Langwerpige bruin gevlekt grondspoor.

2.9 Proefsleuf 9

Proefsleuf 9 is ca. 45 m lang. Het enige aanwezige spoor is een recent grachtje (foto 61).

Spoornummer	Beschrijving
60	Donkergrijs, langwerpig grondspoor. Recent grachtje.

HOOFDSTUK 3 INTERPRETATIE VAN DE VONDSTEN

Van de in totaal 60 geregistreerde sporen zijn sporen 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 33, 42, 43, 47, 48, 54, 55, 56 en 57 als natuurlijke fenomenen te interpreteren. Ongeveer 1/3 van de sporen is dus natuurlijk.

Daarnaast zijn sporen 2, 3, 4, 5, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 32, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 58 en 59 te herleiden tot sporen van tractorbanden of ploegsporen. Dit zijn ongeveer de helft van de geregistreerde sporen.

Van de overige sporen is vooral spoor 7 duidelijk van menselijke oorspong, maar de aanvankelijke concentratie van sporen die zich leek af te tekenen werd niet bevestigd met de twee uitbreidingen van proefsleuf 3, en vermoedelijk zijn ook enkele sporen van de oorspronkelijke 'concentratie' natuurlijk. Spoor 60 in proefsleuf 9 is een recent grachtje.

Het oorspronkelijke podzol-profiel dat hier aanwezig was, is door landbouwactiviteiten vernield en slechts op enkele sporadische plaatsen bewaard gebleven. Het overwegende bodemprofiel bestaat thans uit een 30-40 cm dikke laag teelaarde met daaronder de gele natuurlijke zandbodem.

HOOFDSTUK 4 BESLUIT EN ADVIES

Conform art. 4 § 2 van het *Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium* van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003) en 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Daarom werd een archeologisch vooronderzoek gevraagd om de archeologische potentie van het terrein in te schatten. Hierbij werd vastgesteld dat het terrein archeologie-vrij is.

De aangetroffen sporen wijzen op een zeer beperkte menselijke aanwezigheid in het onderzoeksgebied. De helft van de sporen kan rechtstreeks gekoppeld worden aan landbouwactiviteiten (ploegsporen en bandensporen). Bijkomend onderzoek is niet verder aangewezen.

Ondanks het vrijgeven van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003 en 10 maart 2006 (BS 08.06.1999, 24.03.2003 en 07.06.2006)
- en het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 23 juni 2006

van toepassing, meer bepaald de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Fotosurvey

Foto 1: Sleuf 1 (W-O)

Foto 2: Sleuf 1 (O-W)

Foto 3: Sleuf 2 (W-O)

Foto 4: Sleuf 2 (O-W)

Foto 5: Sleuf 3 (W-O)

Foto 6: Sleuf 3 (O-W)

Foto 7: Sleuf 4 (W-O)

Foto 8: Sleuf 4 (O-W)

Foto 9: Sleuf 5 (W-O)

Foto 10: Sleuf 5 (O-W)

Foto 11: Sleuf 6 (W-O)

Foto 12: Sleuf 6 (O-W)

Foto 13: Sleuf 7 (W-O)

Foto 14: Sleuf 7 (O-W)

Foto 15: Sleuf 8 (W-O)

Foto 16: Sleuf 8 (O-W)

Foto 17: Sleuf 9 (W-O)

Foto 18: Sleuf 9 (O-W)

Foto 19: Bodemprofiel in sleuf 1

Foto 20: Bodemprofiel in sleuf 2

Foto 21: Bodemprofiel in sleuf 3

Foto 22: Bodemprofiel in sleuf 5

Foto 23: Bodemprofiel in sleuf 7

Foto 24: Bodemprofiel met resten van podzolise in sleuf 2

Foto 25: Bodemprofiel met resten van podzolise in sleuf 9

Foto 26: Spoor 1 in sleuf 2

Foto 27: Sporen 2 en 3 in sleuf 2

Foto 28: Sporen 4 en 5 in sleuf 2

Foto 29: Sporen 6 en 7 in sleuf 3

Foto 30: Spoor 8 in sleuf 3

Foto 31: Sporen 9, 10 en 11 in sleuf 3

Foto 32: Sporen 12 en 13 in sleuf 3

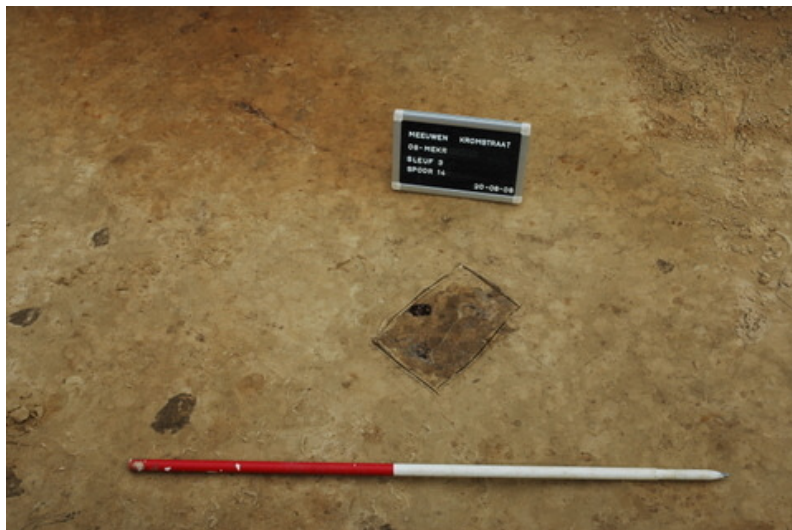

Foto 33: Spoor 14 in sleuf 3

Foto 34: Sporen 15 en 16 in sleuf 3

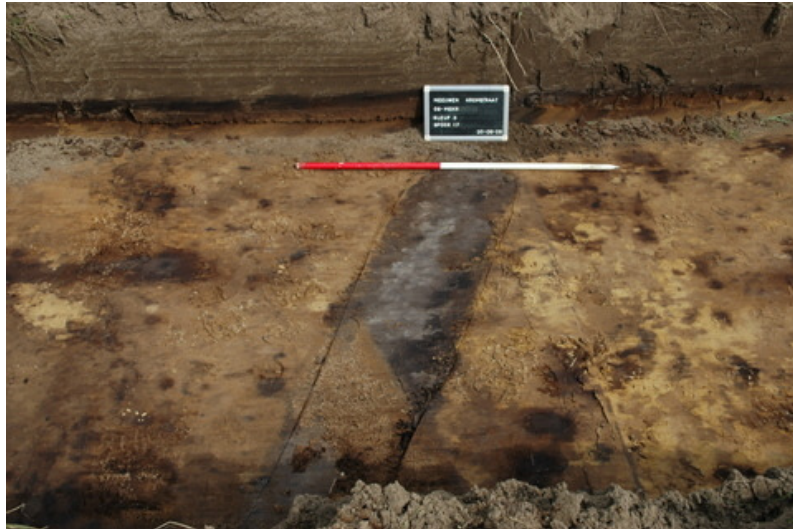

Foto 35: Spoor 17 in sleuf 3

Foto 36: Spoor 18 in sleuf 3

Foto 37: Sporen 19 en 20 in sleuf 3

Foto 38: Sporen 21, 22 en 23 in sleuf 3

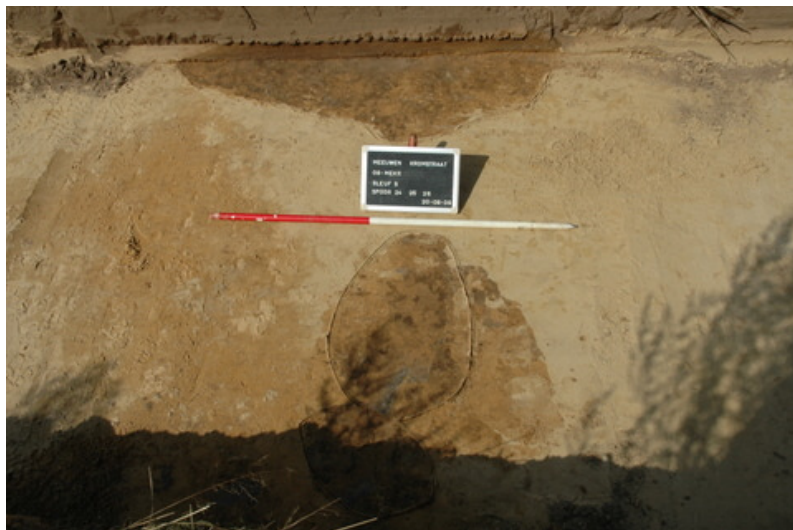

Foto 39: Sporen 24, 25 en 26 in sleuf 5

Foto 40: Spoor 27 in sleuf 5

Foto 41: Sporen 28 en 29 in sleuf 5

Foto 42: Sporen 30 en 31 in sleuf 5

Foto 43: Spoor 32 in sleuf 5

Foto 44: Spoor 33 in sleuf 5

Foto 45: Sporen 34, 35 en 36 in sleuf 5

Foto 46: Sporen 37 en 38 in sleuf 5

Foto 47: Sporen 39 en 40 in sleuf 5

Foto 48: Spoor 41 in sleuf 5

Foto 49: Spoor 42 in sleuf 5

Foto 50: Spoor 43 in sleuf 6

Foto 51: Sporen 44 en 45 in sleuf 6

Foto 52: Spoor 46 in sleuf 6

Foto 53: Sporen 47 en 48 in sleuf 6

Foto 54: Spoor 49 in sleuf 6

Foto 55: Spoor 50 in sleuf 6

Foto 56: Sporen 51 en 52 in sleuf 6

Foto 57: Spoor 53 in sleuf 6

Foto 58: Spoor 54 in sleuf 7

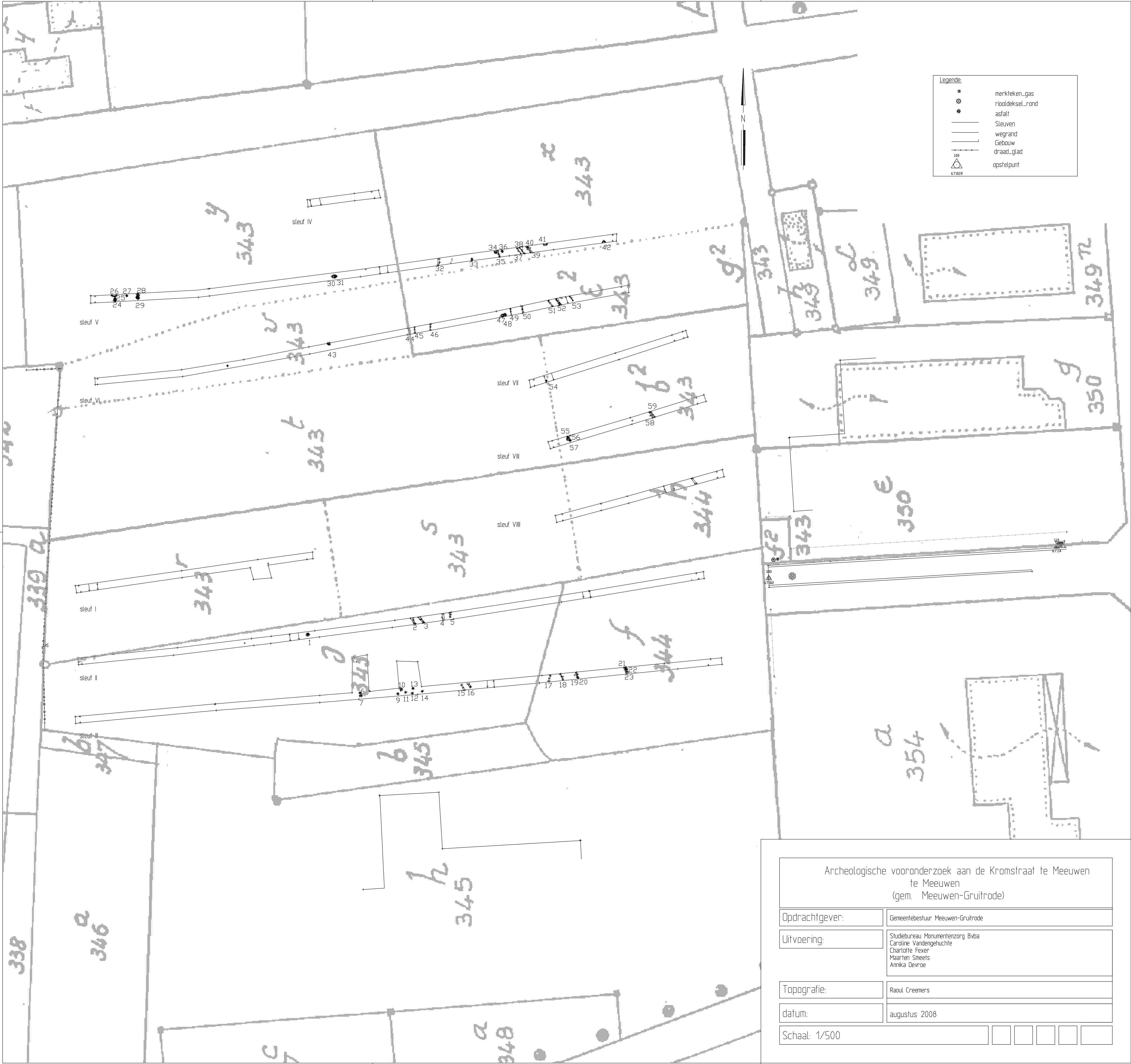
Foto 59: Sporen 55, 56 en 57 in sleuf 8

Foto 60: Sporen 58 en 59 in sleuf 8

Foto 61: Spoor 60 in sleuf 9

Archeologische vooronderzoek aan de Kromstraat te Meeuwen te Meeuwen (gem. Meeuwen-Gruitrode)	
Opdrachtgever:	Gemeentebestuur Meeuwen-Gruitrode
Uitvoering:	Studiebureau Monumentenzorg Bvba Caroline Vandengehuchte Charlotte Fexer Maarten Smeets Annika Devroe
Topografie:	Raoul Creemers
datum:	augustus 2008
Schaal: 1/500	